ئاشبەتاڵەکی دیکە بەڕێوەیە؟.. فازیل شەوڕۆ

لە دوای ڕاپەڕینەوە، بیرمەند و یاساناس و کەسانی سیاسی و ڕۆشنبیرانی دڵسۆزی کورد، لە کوردستان و لە دەرەوە، بە سەدان نەخشە و پلان و بەرنامە و پشینار و پێسنیازی جوان و واقیعبینانەیان، بەنیازی چاکسازی و مەحکەمکردنی کۆڵەگەکانی حکومرانی هەرێم، خستە بەر دەست دوو حزبە دەسەڵاتدارەکەی کوردستان، خۆ ئەگەر لە ٥٠٪ ی ئەو بیربۆچوونانەی، ئەو کەسانەیان پەسندکردبایە و کاریان پێکردبایە، ئەوا کوردستانی باشوور، بەو ڕۆژەی ئێستا نەدەگەیشت، کە کەس حەسوودی پێنابات.

ئێستاش، ئەو پێشبینییە، نە خەونە و نەخەیاڵە، خۆزیا دەسەڵاتدارانی کورد، بە بایەخەوە وەریان دەگرت:

“ئیبراهیم ڕەئیسی چەنگبەخوێن، بە پڕاکتیزەکردنی ماددەیەکی دیموکرسی، کە هەڵبژاردنە، بووبە سەرککۆماری نوێی ئێران. وا پێشبینی دەکرێت، لە ئێراقیشدا، بە هەمان چالاکی دیموکراسی، لە هەڵبژاردنی داهاتوودا، موقتەدا سەدری توندڕەو، جڵەوی حکومرانی بگرێتە دەست.

جا دوای ئاشبوونەوە و ڕێککەوتی ئەمەریکاو ڕۆژاوا لەگەڵ ئێران، ئەوا بە تەواوەتی، پارسەنگی هێزەکان تێکدەچن و دەسەڵات و پایەی بەهێز دەگەڕێتەوە دەست ئێرانی شیعە مەزهەب. کە دوێنێ، ئیبراهیمی، لە یەکەم وتاریدا بە ئیراقییەکانی گوت: “خوێنی ئێوە خوێنی ئێمەیە!”

ئێستا، ئەوانەی لە دەستوور و یاسا، پسپۆڕن و تێدەگەن، دەزانن کە زۆربەی هەرە زۆری بەند و ماددە دەستوورییەکانی (دەستووری ئیراق) تایبەت بە سیستمی فیدڕاڵی هەرێم، بەتاڵ بووەنەتەوەوە. ماددە دەستوورییەکان بە ڕاشکاوانە، ئاماژە بەوەدەکەن کە سیستمی فیدڕاڵیان بە ئیدارەیەکی جوگرافی دیاری کراو، لە کوردستان مەرکردووە. ئەو دوو ئیدارییەی کوردستان، سەد لە سەد دوو هەرێمی سەربەخۆن لە مامەڵە و کرداردا، با لەژێر یەک ئاڵم و دروشمیش دابێن. دەست و دوشمن ئەو دەزانە، ئەو ئاگادارکردنەوەی ئەو دواییەش، لە لایەن نوێنەری نەتەوە یەکگرتووەکان، بە ئیدارەکانی

هەرێم، نە سوعبەت بوو، نە نوکتە.

کەواتە، ئەگەر، لە ماوەیەکی کورتدا، دوو ئیدارەیی ئەو دوو حزبە نەبنەوە یەک، ئەوا بە دەستوور و بە دەنگدان لە هۆڵی پەرلەمان، دەکرێ، سیستەمە فیدڕاڵییەکە بگۆڕن بۆ شتێکی وەکو سیستەمی ئیدارەی مەرکەزی یان لامەرکەزی.

ئەو قسە ناخوا، کە گۆیا وڵاتانی وەکو فەرنسا و ئەمەریکا، ڕەنگ بێ پشتیوانیمان لێ بکەن. ئەوانیش پابەندی دەستووری وڵاتەکانن. ئێراق ئەندامە لە نەتەوە یەکگرتووەکان. بەڵام هەرێمی کوردستان هیچ نییە.
هەرلەم حەفتەیەدا، وتەبێژی حکومەتی هەرێم، لە وەڵامی پرسیارێکیدا"کە بۆ لە ڕێی دەزگا نێودەوڵەتییەکانەوە، لەشکرکێشی تورکیا بۆ ناو هەرێم مەحکوم ناکەن و فشار ناخەنە سەری؟" گوتی "هەرێم، هیچی پێناکرێ، خۆ ئێمە ئەندام نین، لەو دەزگایانەدا!" سی ساڵی ڕەبەق، هەرێم نەیتوانیوە دەستوورێک بۆ خۆی دانێ، کە دەستووری ئێراقی ڕێی پێداوە. بۆیە شەرعییەتی زۆر لاوازە.

یەکگرتنەوەی، ئەو دوو ئیدارەی هەرێم بە نزیک نازانم، چونکە، هێز و دەسەڵات و سەروەت و سامانی ئەو دوو حزبە، لەو دوو ئیدارییەدا هەیە. تەنانەت، بە یەکگرتنەوەیان، ڕەنگ بێ بە هەزاران لە ئەندام و هەوادارەکانیشیان لەدەست بدەن. ئاخر هەیە هەر بە ڕکابەری، حزبەکەی دیکە، چووەتە پاڵ حزبەکەی خۆی و لەویدا پەرژەوەندییەکانی زامنە.

یان هەرێم دەبێتەوە یەک ئیدارە و یەک حکومڕانی، یان ئاشبەتاڵێکی دەستووری، لە نیو پەرلەمان، شانۆگەرییەکەی جەزائیر دووبارە دەکاتەوە.

گەر دەپرسن، جا ئەوکاتە، کوردەکانی باشوور چییان پیدەکرێ؟ لە وەڵامدا، دەڵێین، چییان پێکرا، کە لە ١٦ی ئەکتۆبەر کەرکوویان لەدەستدا، هەر هەندەشیان بە لەدەستدانی فیدڕاڵی پێدەکرێ.